

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorūmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia LXVII. Circumstantiæ sigillatim explicatæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

stantia personæ pauperis sacræ intenta, auctui elemosynæ addit bonitatem virtutis religionis, auctui verò fornicationis addit malitiam sacrilegii: Tritissimum est exemplum in actu carnali: si enim hoc peccatum fiat inter solutos, est simplex fornicatio: si, vel cum ligata, est adulterium: si à vel cum persona Deo sacra, est sacrilegium: si inter consanguineos vel affines, est incestus: si cum vi illata straptus: si contra naturam cum se ipso, est molles: si cum eodem sexu, est sodomia: si cum diversa specie, est bestialitas. Hæ enim circumstantiae omnes diversas planè malitias adferunt ac luxuriae, contrà diversas omnino virtutes, ac diversa præcepta sub motivo diversarum virtutum obligantia, ut patet.

CONFERENTIA LXVII.

Circumstantiæ sigillatim explicatæ.

105. **Q**UIS significat non ipsam personam operantem secundum se: hæc enim est substantia, & non circumstantia actus: sed conditionem seu qualitatem personæ operantis; an silicet sit soluta vel ligata: Clericus, an Laicus, &c. Atque hæc circumstantia sæpius mutat speciem, & novam malitiæ speciem confert in peccatis: ut v. g. si persona ligata peccet carnaliter, jam non solum peccat contra castitatem, sed etiam contra justitiam: si sacra voto solenni castitatis affecta, peccat insuper contra Religionem sacrilegio, &c. si Prælatus vel Parochus suis opem debitam ferre negligat, peccat non tantum contra charitatem vel misericordiam, sed etiam contra iustitiam.

Pars II.

I

titiam.

titiam. Si filius Parenti, subditus Principi, Pra-
lato, Magistratui injuriam inferat, peccat non lo-
cum contra justitiam, sed etiam contra virtutem
pietatis & observantiæ : & sic de cæteris. Inter-
dum verò iprà eandem speciem solum auget &
aggravat malitiam. Sic, cæteris, paribus, gravius
est peccatum fidelis, quam infidelis: Clerici
vel Religiosi quam Laici: Superioris quam sub-
diti: item ejus, qui multa à Deo singularia benefi-
cia accepit, saepius veniam peccatorum consecu-
tus est, & relabitur, ob annexam ingratitudinem.
Item gravius est furtum, si dives furetur, quam si
pauper indigus, &c.

106 QUID similiter non ipsum objectum ac-
tus, utpotè spectans ad substantiam, sed condi-
tionem vel quantitatem objecti vel materiae signi-
ficat, circa quam actio bona vel mala versatur.
Hæc circumstantia actui saepè novam confert spe-
ciem malitiæ: ut luxuriæ cum aliena conjugi spe-
ciem injustitiæ: furto rei sacræ speciem sacrilegii:
occisio Patris, speciem Parricidii seu impietatis.
Aliquando verò intra eandem speciem actionis
malitiam auget; ut si injuriam inferas homini inno-
centi: pauperi fureris, &c.

107. UBI, indicat qualitatem loci facri, pro-
phani, publici, privati, &c. tribuitque subinde ac-
tui novam malitiæ speciem; ut si in Ecclesia fiat
humani sanguinis effusio malitiosa, aut etiam semini-
nis per pollutionem voluntariam, coitum carna-
lem, etiam mariti cum uxore, nisi gravis necessitas
excusat à sacrilegio: idem committitur per furtum
a loco sacro (sive si rei sacræ, sive non sacræ) ex-

i. quæsivit. 7. q. 9. sacrilegium committitur auferendo
sacrum de non sacro: aut non sacram de sacro. Extra
hos casus vix ulla alia peccata v. g. detractiones,
turpiloquia, aspectus lascivi, vel etiam oscula,
censenda sunt contrahere malitiam sacrilegii mor-
talis contra Religionem & Reverentiam loci sacri.
Quoad locum prophanum, si peccata fiant coram
multis, ordinariè habent annexam malitiam scan-
dali contra charitatem, ideoque necessariò expli-
canda in confessione.

108. QUIBUS AUXILIIS: indicat media,
causas & occasiones peccandi; ut sunt instrumen-
ta peccandi, quæ aliquando etiam addunt novam
speciem malitiae; ut si quis pecunia furtivâ forni-
ctetur: si medio magico damna intulisti: si lusu
prohibito alterum deceperisti, &c.

109. CUR: significat finem bonum vel malum,
de quo satis sup.

110. QUOMODO: indicat modum actionis
magis ac minus voluntarium, intensum, remissum,
violentum, moderatum, &c. Hæc circumstantia
plerumque & bonitatem in actibus bonis, amo-
ris, doloris, &c. & malitiam in peccatis solum in-
tra eandem speciem auget. Sic v. g. gravius pec-
catur ex certa, deliberata ac libera malitia vincibi-
li: item si majori intentione, vehementia indul-
geas odio, ira: si longiori mora peccatis inhæ-
reas, &c.

111. QUANDO, significat propriæ qualita-
tem temporis sacri, vel non sacri. Ethæc circum-
stantia confert actui bonitatem vel malitiam solum
per accidens; quando nimisrum actus specialiter

est præceptus vel prohibitus ratione temporis h-
cri, v. g. diebus festis feriari : diebus jejuniū ab-
stinere à carnibus , bonum est ex lege præ-
cipiente ; sicut econtra hujusmodi diebus labora-
re , aut carnes comedere , similiter malum est ex le-
ge eo tempore prohibente. Unde si in die festo,
tempore Adventus aut quadragesimæ ex speciali
devotione exerceas bona opera , intuitu sacri tem-
poris , ac mysteriorum eo tempore in Ecclesia &
lebratorum , facis specialem actum Religionis.
Aut econtra si die , vel tempore sacro committas
peccatum aliquod directa intentione in honorandi
sacrum tempus , aut in contemptum sacri tempo-
ris , sine dubio peccas mortaliter peccato speciali
contra Religionem , atque in confessione necessa-
rio aperiendo. At verò secluso omni præcepto
vel contemptu , circumstantia temporis sacri non
multum confert ad malitiam peccati : an Iciliat
festo vel profesto peccaveris carnaliter secundum
communem DD. sententiam. Nec est paritas in-
ter tempus & locum sacrum ; quia locus tanquam
res permanens consecrationis , moralisque sancti-
tatis capax est ; cui proinde mali operis exercitium
secundum rectam rationem repugnat : at vero
tempus res continuò transiens non ita capax est
consecrationis aut moralis sanctitatis ; sed dicitur
solummodo sacrum vel sanctum per accidens ratio-
ne sacrorum mysteriorum , quæ eo tempore reco-
li vel fieri solent. Atque haec de circumstantiis ac-
tuum humanorum sufficient ; quæ sequuntur sum-
longè majoris dignitatis & excellentiæ , proinde
memoriæ insculpenda.

CON-